

Круглий стіл «Реформування системи державних закупівель для армії: проблеми, пропозиції, очікувані результати»

Двадцять четвертого березня 2015 року відбувся круглий стіл у межах проекту «Посилення прозорості та відповідальності використання бюджетних коштів на забезпечення потреб антитерористичної операції», що реалізується Центром політичних студій та аналітики за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

На даному заході обговорювали, чому зриваються закупівлі для військових частин (недолуге законодавство, саботаж або ж персональні помилки конкретних чиновників). Ішлося також про те, що має зробити влада та громадськість, аби закупівлі для армії стали ефективними, та якою має бути нова система державних закупівель в Україні. Ці питання обговорювали між собою громадські експерти та представники влади.

За словами експерта Центру політичних студій та аналітики Гліба Канєвського, експерти Центру політичних студій та аналітики провели дослідження «Державні закупівлі військових формувань: ключові проблеми на початок 2015 року». **З 52-х конкурсних закупівель, що були проведені 2015 року, 45 були відмінені або визнані такими, що не відбулися. Загалом було укладено договорів на суму близько 93 мільйони гривень.** Натомість такими, що відбулися, визнано лише 7 закупівель на суму 3,7 мільйона гривень.

Основні причини, через які відміняли торги, є такими: подано менше двох пропозицій від учасника, до оцінки допущено менше двох учасників, порушення процедури, відсутність потреби, через скорочення видатків. Дослідження засвідчило, що система держзакупівель у військових частинах потребує негайного і радикального реформування, адже на кону — обороноздатність нашої держави.

Основні рекомендації експертів Центру політичних студій та аналітики:

Для налагодження координації здійснення державних закупівель силовими відомствами:

Прем'єр-міністру України подати на призначення кандидатуру віце-прем'єр-міністра України із силових питань.

Для підвищення результативності здійснення державних закупівель силовими відомствами:

Міністерству оборони України, Національній гвардії України та Держприкордонслужбі України — оптимізувати замовників державних

закупівель;

Міністерству економічного розвитку і торгівлі України — **впровадити систематичне навчання для членів комітетів з конкурсних торгів силових відомств;**

ДП «Зовнішторгвидав України» забезпечити порядок першочергового розміщення закупівельної інформації силових відомств на веб-порталі tender.me.gov.ua;

Національній гвардії України та Державній прикордонній службі України — **провести внутрішній аудит державних закупівель військових частин: 2269 НГУ та 1471 ДПСУ.**

Для підвищення конкуренції під час здійснення державних закупівель військовими частинами:

Мінекономрозвитку **спростити систему подання пропозицій конкурсних торгів;**

Силовим відомствам — замовникам державних закупівель — забезпечити поширення оголошень про проведення закупівель у ЗМІ та соціальних мережах;

Громадським експертам — забезпечити комплексний громадський контроль над закупівлями силових відомств.

За словами начальника відділу аналізу державних закупівель та державного замовлення департаменту державних закупівель та державного замовлення Мінекономрозвитку Наталії Шимко, наразі представники Мінекономрозвитку працюють над законопроектом, який допоможе спростити процедуру торгів для військових частин шляхом проведення переговорної процедури. Також розглядається питання внесення змін щодо спрощення для учасників торгів подання ними документів на відповідність кваліфікаційним критеріям, тобто щоб дані документи подавав тільки переможець торгів. Однак **виникають суперечки з приводу того, що дане спрощення може тільки зашкодити, бо якщо документи не надасть переможець, то потрібно ці документи вимагати в іншого учасника, наступного за економічно вигідною ціною, і так далі, а це все займає час.**

Наступним взяв слово координатор проекту «[ProZorro](#)», кандидат на посаду голови департаменту державних закупівель та державного замовлення Міністерства економічного розвитку і торгівлі України Олександр Стародубцев, який зазначив, що **зарадити ситуації також може введення в дію системи електронних торгів**. Електронні закупівлі суттєво можуть підвищити ефективність, прозорість закупівель замовників.

На сьогодні Міністерство оборони, ДП НАЕК «Енергоатом» та інші замовники активно використовують систему [prozorro.org](#) для залучення учасників та проведення допорогових торгів. Цю систему створено з ініціативи громадських організацій, комерційних майданчиків, державних органів та підприємців. Її мета — прозоре і ефективне витрачання державних коштів, а також запобігання корупції завдяки громадському контролю та розширенню кола постачальників.

Що стосується законопроекту, який регулюватиме електронні закупівлі, то його розроблятимуть пізніше. Спочатку потрібно протестувати систему, а потім потрібно робити все поступово та поетапно, щоб отримати найкращий результат.

За словами експерта з питань державних закупівель Проекту ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» Олександра Шатковського, євростандарти — це прості механізми, які базуються на здоровому глузді і повазі один до одного. Наразі в державних закупівлях існують такі проблеми: постійні зміни законодавства, відсутність чіткої стратегії розвитку державних закупівель, проблеми невиконання договірних зобов'язань замовниками та проведення закупівель, без яких країна може наразі обійтися.

Під час обговорень експерти та державні службовці узгодили плани та пропозиції щодо можливих шляхів вирішення кризи у сфері конкурсних закупівель для військових частин. «Готовність силових відомств до діалогу — дише перший крок назустріч ефективності державних закупівель для армії, — підсумував експерт Центру політичних студій та аналітики Віктор Таран. — **В умовах, що склалися, урядовці не мають часу на затягування реформ. Тільки радикальні зміни в системі держзакупівель для потреб АТО зможуть допомогти виправити помилки, допущені на початку 2015 року**».